

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
ต่อค่าน้ำตาลสะสม

ยุพิน เมืองศิริ

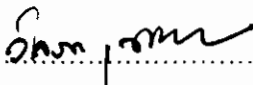
ปี ๒๕๕๗

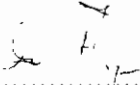
333232

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม ๒๕๕๕
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

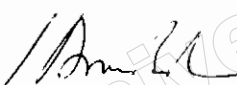
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ยูพิน เมืองศิริ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

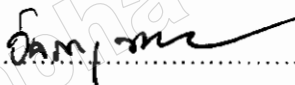
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

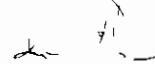
.... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิธภา คุณทรงเกียรติ)

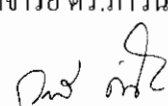
.... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติยุดวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

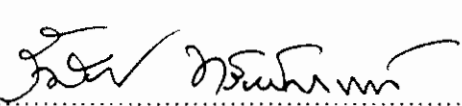
..... / ..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สายพิน เกษมกิจวัฒนา)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิธภา คุณทรงเกียรติ)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติยุดวงศ์)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

วันที่.....15.....เดือน.....ตุลาคม.....พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาวนา กิริติยวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และเสียสละเวลาในการตรวจสอบ แก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ในทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ตลอดจน สนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณผู้ป่วยโรคเบาหวานทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัยใน ครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ทุกคนที่ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้ฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ยุพิน เมืองศิริ

50920742: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: โปรแกรมส่งเสริมความสามารถการจัดการตนเอง/ การจัดการตนเอง/ ระดับน้ำตาล
 สะสม/ ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ชุมชน เมืองศิริ: ผลของโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการจัดการตนเองของผู้ป่วย
 โรคเบาหวานต่อค่าน้ำตาลสะสม (EFFECTS OF PROMOTING COMPETENCY PROGRAM
 FOR SELF-MANAGEMENT OF DIABETES MELLITUS PATIENTS ON GLYCOSYLATE
 HEMOGLOBIN A₁C) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วัลภา คุณทรงเกียรติ, พย.ค., ภาวนา
 กิริติขุวงศ์, ป.ค. 95 หน้า. ปี พ.ศ. 2555.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมความสามารถ
 การจัดการตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ต่อค่าน้ำตาลสะสมหลังการทดลองเดือนที่ 3 และเดือนที่ 6
 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
 บ้านวังจันทร์ จำนวน 80 ราย สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเข้ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 40 ราย
 กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ และกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเองของ
 ผู้ป่วยโรคเบาหวานตามแนวคิดการจัดการตนเองของ Kanfer and Gaelick (1991) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 ประกอบด้วย โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน คู่มือการจัดการ
 ตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน แบบบันทึกกราฟแสดงแนวโน้มระดับน้ำตาลในเลือด แบบบันทึก
 การติดตามตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน และแบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสองทาง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยน้ำตาลสะสมในกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการจัดการ
 ตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 11.73, p < .01$)
2. ค่าเฉลี่ยน้ำตาลสะสมของกลุ่มทดลอง ก่อนทดลอง เดือนที่ 3 และเดือนที่ 6 มีอย่างน้อย 1 คู่
 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 29.62, p < .001$)
3. กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
 และช่วงเวลาที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อค่าเฉลี่ยน้ำตาลสะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติ
 ($F = 96.05, p < .001$)

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมส่งเสริมความสามารถการจัดการตนเองของ
 ผู้ป่วยโรคเบาหวาน มีผลต่อค่าน้ำตาลสะสม ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้พยาบาลนำโปรแกรมส่งเสริม
 ความสามารถในการจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานไปใช้ในการให้บริการผู้ป่วยในคลินิกเบาหวาน
 ต่อไป

50920742: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: PROMOTING COMPETENCY PROGRAM FOR SELF-MANAGEMENT/

SELF-MANAGEMENT/ GLYCOSYLATE HEMOGLOBIN A₁C/ DIABETES MELLITUS PATIENTS

YUPIN MUANGSIRI: EFFECTS OF PROMOTING COMPETENCY PROGRAM FOR SELF-MANAGEMENT OF DIABETES MELLITUS PATIENTS ON GLYCOSYLATED HEMOGLOBIN A₁C.

ADVISORY COMMITTEE: WANLAPA KUNSONGKEIT, Ph.D., PAWANA KEERATIYUTAWONG, Ph.D. 95 P. 2012.

This quasi-experimental research aimed to study the effects of a promoting competency program for self - management of diabetes mellitus patients on glycosylated hemoglobin A₁C at the third and the sixth month after receiving the program. The samples were eighty diabetes mellitus patients receiving treatment at diabetic clinic of the Wangchan Health Promoting Hospital. They were randomly assigned into control and experimental groups which were 40 samples equally. The control group received regular nursing care while the experimental group received the self - management promoting program of diabetes mellitus patients, which was developed by the researcher based on the self - management concept of Kanfer and Gaelick (1991). The instruments used were the Self - management Promoting Program, the Self - Management Handbook of Diabetes Patient, the Individual Graph of Blood Sugar Level Record, the Self - Management Record and the Demographic Data of Diabetes Patient. Data were analyzed by using descriptive statistics and two - way repeated measure analysis of variance method.

The results revealed that

1. After receiving the self - management promoting program of diabetes mellitus patients, Glycosylated hemoglobin A₁C of the experimental group was significantly decrease more than the control group ($F = 11.73, p < .01$).
2. Glycosylated hemoglobin A₁C of the experimental group was significantly different ($F = 29.62, p < .001$) at least one pair between before receiving the program, at the third and the sixth month.
3. The experimental group and an increasing of time significantly and differently affected on Glycosylated hemoglobin A₁C ($F = 96.05, p < .001$).

The results of this study indicated that the self-management promoting program of diabetes mellitus patients influenced on glycosylated hemoglobin A₁C. Therefore, it was recommended to apply this program for caring diabetic patients in the clinic.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
โรคเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2 Diabetes)	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการตนเอง	23
แนวคิดการจัดการตนเองกับกระบวนการกลุ่ม	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	36
สถานที่ศึกษา	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	41
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนทดสอบด้วยสถิติความแปรปรวน	
แบบวัดซ้ำสองทาง (Two - way Analysis of Variance: Repeated Measures)	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผลการวิจัย	62
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก.....	76
ภาคผนวก ข	89
ภาคผนวก ค.....	91
ประวัติย่อของผู้วิจัย	96

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน ร้อยละ สถิติที่ ไค-สแควร์และค่านัยสำคัญ กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป 55
2	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยน้ำตาลสะสมของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสองทาง (Two-Way Analysis of Variance: Repeated Measures) 57
3	เปรียบเทียบรายคู่ค่าเฉลี่ยน้ำตาลสะสมของกลุ่มทดลอง ก่อนทดลอง เดือนที่ 3 และเดือนที่ 6 ด้วย Pairwise Comparisons ด้วยวิธี Bonferroni 59

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
2 วิธีดำเนินการวิจัย	52
3 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาต่อค่าน้ำตาล สะสมของกลุ่มตัวอย่าง	58

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University